

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące podmiotu ubiegającego się o wpis

nazwa inicjatywy	Jawny Lublin
nazwa podmiotu	Fundacja Wolności
dokładny adres	ul. Jasna 8/3, 20-077 Lublin
gmina	Lublin
powiat	Lublin
województwo	lubelskie
telefon	513 97 95 97
adres strony internetowej	www.fundacjawolnosci.org , www.jawnylublin.pl
faks	-
adres e-mail	kontakt@fundacjawolnosci.org

2. Charakter podmiotu

Obywatele zorganizowani (zaznacz):

- w radach i komitetach utworzonych przez władze publiczne
- w radach i komitetach zorganizowanych z inicjatywy mieszkańców
- zebraniach wiejskich i sołectwach
- w organizacjach pozarządowych
- nieformalnych grupach obywatelskich
- indywidualne osoby

3. Rodzaj(e) podjętych działań na rzecz realizacji potrzeb społeczności lokalnej (zaznacz):

- realizacja zadań publicznych na zlecenie władz lokalnych
- działalność charytatywna i opiekuńcza
- działalność edukacyjna i wychowawcza
- działalność wspierająca rozwój społeczności lokalnej
- działalność na rzecz podniesienia warunków życia
- działalność na rzecz zachowania i rozwoju lokalnych wartości kultury i tradycji

4. Przedmiot działalności

„Jawny Lublin” to portal internetowy o finansach miasta. Dzięki niemu każdy może sprawdzić, na co są wydatkowane pieniądze z jego podatków. Graficzna prezentacja budżetu jest bardziej zrozumiała, niż ciąg kolumn z cyframi w dokumentach, zamieszczonych w BIP-ie. Znajdziemy tu informacje o tym, ile pieniędzy z naszych podatków trafia do kasy miasta, na co są wydawane, sprawdzimy mapę miejskich inwestycji oraz podglądniemy rejestr umów, zawieranych przez urząd miasta. Do tego można przejrzeć infografiki.

5. Opis działań

Przyczyny, dla których podjęto działania:

Strażnictwo, czyli kontrola sprawowana przez obywateli (oraz ich organizacje) nad władzami oraz instytucjami publicznymi, to działalność kluczowa dla funkcjonowania systemu demokratycznego. Uzupełnia kontrolę instytucjonalną, realizowaną przez wyspecjalizowane organy m. in. NIK czy RIO oraz podejmuje tematy, które nie są objęte kontrolą państwową ani samorządową. Jednocześnie jednak strażnictwo to działalność często niedoceniana, a niekiedy wywołująca szykany ze strony kontrolowanych instytucji lub władz.

Opublikowanie wykazu umów zawartych przez urząd miasta i spółki z kapitałem miejskim w 2013 i 2014 roku będzie mieć istotny wpływ na wzrost wiedzy obywateli w zakresie działalności urzędu i spółek. Mieszkańcy zyskają wiedzę na temat tego, na jakie konkretne cele są wydawane pieniądze publiczne a w razie wątpliwości będą mogli zapytać o szczegóły konkretnej umowy. Tym samym umożliwi to sprawowanie obywatelskiej kontroli nad instytucjami samorządowymi i ich działaniami.

Choć w państwach o dojrzałej demokracji pełna jawność administracji publicznej jest już niemal normą, w Polsce znacznie o to trudniej. Jednak istotę tej sprawy zauważają również media. W ubiegłym roku małopolska gazeta „Dziennik Polski” przeprowadziła akcję zachęcania samorządów do utworzenia publicznych rejestrów umów. Skorzystało 19 samorządów, które takowe utworzyły.

Jeśli nie interesujemy się tym, z kim i na jakie kwoty władza podpisuje umowy, może powstać pokusa zamawiania towarów i usług od "swoich". Publikowanie każdej umowy powinno poprawić gospodarowanie publicznymi funduszami i przyczynić się do tego, że w gminnej kasie znajdują się pieniądze sprawy ważne dla mieszkańców.

Celem realizacji zadania było zwiększenie dostępności informacji na temat finansów Lublina oraz upowszechnianie wiedzy na ten temat wśród mieszkańców miasta w czasie trwania projektu. Celami szczegółowymi były:

- wzrost zainteresowania mieszkańców gospodarką finansową miasta (poprzez utworzenie portalu internetowego z wizualizacjami budżetu miasta, publicznym rejestrem umów, infografikami, artykuły w mediach lokalnych, lekcje obywatelskie, wieczór jawności, happening),

- wzrost kompetencji w zakresie korzystania z prawa do informacji wśród mieszkańców Lublina (dzięki przeprowadzeniu dwóch szkoleń, publikacji poradnika na wolnej licencji),
- zwiększenie jawności działania władz lokalnych (poprzez utworzenie i aktualizowanie publicznego rejestru umów).

Przebieg działań:

- 1) Wystąpienie do urzędu miasta i spółek miejskich o kopie umów z 2013 i 2014 roku
- 2) Wyjazd studyjny do Szczecina, poznanie funkcjonalności Totalnego Rejestru Umów Publicznych, wymiana doświadczeń ze stowarzyszeniem Szczecinianie Decydują i opracowanie katalogu korzyści i praktycznych zastosowań wykorzystania rejestrów umów.
- 3) Szkolenia nt. prawa do informacji publicznej dla mieszkańców. Obydwa zorganizowane w salach udostępnionych przez organizacje pozarządowe a nie komercyjne podmioty.
- 4) Przygotowanie rejestru umów urzędu miasta, zebranie i analiza danych na portal internetowy.
- 5) Opracowanie poradnika dostępu do informacji publicznej oraz treści ulotek informacyjnych o prawie do informacji publicznej.
- 6) Przygotowanie infografik na portal.
- 7) Skarga na bezczynność spółki miejskiej SPR Lublin w zakresie nieudostępnienie informacji publicznej o umowach zawieranych przez spółkę. Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30 października, spółka została zobowiązana do udostępnienia informacji. Spółka przesłała odpowiedź w styczniu.
- 8) Zebranie informacji nt. spółek miejskich w siedzibie Sądu Rejonowego w Świdniku (dane dostępne w KRS). Wcześniej trzykrotnie pisaliśmy do urzędu miasta o udostępnienia sprawozdań finansowych spółek, jednak za każdym razem urząd odmawiał ich udostępnienia.
- 9) Druk ulotek oraz publikacji, zawierającej poradnik dostępu do informacji publicznej.
- 10) Przeprowadzenie 20 lekcji obywatelskich w szkołach średnich w Lublinie. Poziom wiedzy był zróżnicowany, ale wielu z nich nie elementarnej wiedzy nt. budżetu miasta, np. ile wynoszą roczne wydatki miasta.
- 11) Publikacja artykułów sponsorowanych w lokalnych mediach oraz uruchomienie portalu jawnylublin.pl.

12) Happening pod ratuszem, promujący portal.

6. Ocena efektów wdrożenia projektu dla zaangażowania mieszkańców w realizację zadań publicznych

Udało się zainteresować mieszkańców sprawami finansów miasta. Powstał portal jawnylublin.pl, który cieszy się dużym powodzeniem. W lokalnych mediach pojawiło się 21 informacji prasowych na temat działań związanych z realizacją zadania oraz 1 artykuł w dzienniku Rzeczpospolita ("Ratusz ujawni wszystkie umowy urzędu miasta - <http://prawo.rp.pl/arttykul/756571,1126826-Lublin-ujawni-wszystkie-umowy-urzedu-miast-a.html>"). Dzięki naszym działaniom, rejestr umów został utworzony i zamieszczony nie tylko na naszym portalu, ale również w Biuletynie Informacji Publicznej. Urząd zaczął również zamieszczać odpowiedzi na wszystkie wnioski o udostępnienie informacji publicznej. Niestety wszystkie spółki miejskie odmówiły utworzenia i udostępnienia swojego rejestru umów, jednocześnie odmówiły udostępnienia kopii zawieranych umów. W jednym przypadku skierowaliśmy sprawę do sądu administracyjnego (sygn. sprawy II SAB/Lu 374/14), w dniu 30 października Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie uznał naszą skargę i nakazał spółce udzielenie odpowiedzi.

Portal jawnylublin.pl okazał się dużym sukcesem fundacji. Tylko w grudniu 2014 roku odwiedziło go ponad 1300 użytkowników. Dostaliśmy zgłoszenia od organizacji pozarządowych i mieszkańców z kilkunastu miast Polski, którzy chcieliby identyczny portal stworzyć u siebie, a nawet zaproszenie na międzynarodową konferencję do Kijowa, aby zaprezentować jawnylublin.pl. Poza tym zwróciła się do nas Fundacja ePaństwo, która zaproponowała pomoc w jego rozbudowie i przeniesieniu do innych miast. Portal został opisany i pojawi się w jednym z kolejnych numerów pisma "Gazeta Samorządu i Administracji" w rubryce pt. "Giełda Pomysłów" jako przykład godny naśladowania dla innych społeczności lokalnych.

7. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Koszt realizacji zadania wyniósł prawie 40 000 zł, w tym 38 410 zł otrzymane w formie dotacji na realizację zadania publicznego z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Pozostałą kwotę stanowiły środki własne fundacji.

8. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Problemem przy realizacji zadania było zebranie niezbędnych danych. Planowo portal miał zawierać również informacje o finansach spółek komunalnych (rejestry umów, sprawozdania finansowe). Niestety spółki miejskie nie zgodziły się na utworzenie rejestrów umów oraz nie udostępniły swoich sprawozdań finansowych. Aby temu zaradzić i zamieścić choćby część informacji o finansach spółek miejskich, wykorzystaliśmy dane dostępne w Krajowym Rejestrze Sądowym.

9. Zalecenia dla innych podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu

Zachęcamy do kontaktowania się z nami osób, organizacji i samorządów, zainteresowanych wdrożeniem naszego portalu w swojej gminie lub mieście (preferowany kontakt mailowy: kontakt@fundacjawolnosc.org).